

พฤติกรรมและความเชื่อถือสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชน ในเขตตำบลในเมือง
อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร

The Behavior and Reliability on Social Media of People in Urban District
Kamphaeng Phet, Thailand

นาตาลี แก้ววิชิต¹ ตติยา ทองเครือ² นิละกรานต์ พินธุ์และพัทธราภรณ์ อารีเอื้อ⁴

Natalee Kaewwichit¹ Tatiya thongkhrua² Nirakran Pintoo³ Phattraphon Ariuea

^{1,2,3} นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความน่าเชื่อถือบนสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในเขตตำบลในเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 400 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบ ปลายปิด สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความถี่ในการใช้งานสื่อออนไลน์ทุกวัน วันละ 5-6 ชั่วโมง มีช่วงเวลาที่ใช้งานระหว่าง 18.01-21.00 น. ใช้งานที่บ้าน โดยสื่อออนไลน์ที่ใช้คือ Facebook ผ่านโทรศัพท์มือถือ มีวัตถุประสงค์เข้าใช้งานเพื่อ ค้นหาข้อมูล ประโยชน์ในการใช้ คือการใช้งานง่าย เนื้อหาที่ใช้งานคือการหาสาระความรู้ และได้รับผลกระทบ คือ รู้สึกปวดตา ปวดหัว เมื่อยมือ ปวดไหล่ ส่วนความเชื่อถือสื่อสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ช่องทาง และเนื้อหา ตามลำดับ

คำสำคัญ: พฤติกรรมการสื่อสาร / ความเชื่อถือ / สื่อสังคมออนไลน์

Abstract

The objective of this research is to study the behavior and reliability on social media in Kamphaeng Phet, Thailand. This research is quantitative research and targeted 400 urban district respondents. The research instrument used in this survey is close ended questionnaire. The data analysis statistics are frequency, percentage, average and standard deviation. The result found that most respondents are female aged between 18-25 years old studying in Bachelor's Degree and the average monthly income is lower than 5,000 bath with the frequency of using social media at home around 5-6 hours everyday from 6 pm to 9 pm. The social media used is Facebook by using phone as a tool in order to search the information. The benefit is easy to use but there are the negative affect on health, whether it is eye pain, headache, fatigue. The level of reliability on social media were on the high level in either 4 factors which are sender, receiver, channels and contents respectively.

Keywords: Behavior on Communication/ Reliability/ Social Media

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกยุคปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน โดยช่วยให้เกิดความรวดเร็วทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถส่งผ่านถึงกันทั่วโลกเกิดสังคมที่เรียกว่าสังคมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นสังคมที่มีการใช้ข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานด้านต่างๆ มีการกระจายภาพเสียงและข้อมูล การเรียนรู้การติดต่อสื่อสารที่ผ่านเครือข่ายการสื่อสารบนสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตได้มีเว็บไซต์ประเภทหนึ่งกำเนิดขึ้นมาโดยมุ่งเน้นการสร้างชุมชนออนไลน์ให้กับกลุ่มคนที่ต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลในสิ่งที่ตนสนใจหรือกิจกรรมต่างๆ หรือใครก็ตามที่สนใจสำรวจข้อมูลของผู้อื่นที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน หรือประเภทเดียวกันที่ท่องอยู่บนโลกเสมือนแห่งนี้ นั่นก็คือเว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์หรือว่าสังคมออนไลน์ (Social Network) โดยเว็บไซต์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีบริการช่องทางต่างๆ ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้หลากหลายรูปแบบ เช่น บริการทางอีเมล (E-mail) บริการส่งข้อความ (Instant messaging) หรือตลาดออนไลน์อย่างเช่น Shopee Lasada เป็นต้น (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี 2552 ; ออนไลน์)

การสื่อสารในปัจจุบันเป็นเรื่องของการเชื่อมโยงระหว่างผู้ส่งสารกับเนื้อหาที่มีอยู่และผู้รับสารเข้าด้วยกัน โดยผ่านทางเครื่องมือสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้ที่เป็นคนส่งสารและรับสารต่างเป็นส่วนหนึ่งของ สื่อทางสังคมที่มีบทบาทอย่างสูงในการสื่อสารของสังคมไทยและสังคมนานาชาติ ในปัจจุบันอย่างเช่นสื่อ Facebook Twitter Line Youtube และ Instagram เป็นต้น โดยสื่อสังคมออนไลน์ ถือเป็นส่วนหนึ่งของสื่อใหม่ว่าเป็นเทคโนโลยีหรือสื่อที่เอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารบนฐานของคนจำนวนมากไปสู่คนจำนวนมากผ่านระบบการสื่อสารที่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว สื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในปัจจุบันอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุที่มีความสะดวก รวดเร็ว กว่าสื่อกระแสหลักอย่างวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นจุดด้อยเพราะข่าวที่ถูกนำเสนอผ่านช่องทางนี้ยังขาดการคัดกรองและขาดความน่าเชื่อถือต่างจากสื่อกระแสหลักที่มีการคัดข่าวสารมาแล้ว ผู้คนเริ่มใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นช่องทางในการรับข่าวสารกันมากขึ้น ทว่าเมื่อข่าวสารมีเพิ่มขึ้น การเผยแพร่ข่าวเป็นไปได้รวดเร็วขึ้น ปัญหาที่ตามมา นั่นคือ เราไม่สามารถแยกแยะระหว่างข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ กับข่าวที่บิดเบือนไปได้โดยง่าย

ในจังหวัดกำแพงเพชรมีประชาชนเป็นจำนวนมากที่กำลังเริ่มเข้ามาใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพิ่มขึ้น เช่น การใช้ Facebook Twitter Line Youtube และ Instagram ที่ไม่เพียงแต่จะมีนักเรียนนักศึกษาที่ใช้ แต่ยังมีผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะติดต่อสื่อสารในตนเอง ระหว่างเพื่อน ระหว่างกลุ่ม หรือแม้กระทั่งคนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ที่มีมากมายทั่วโลก เพราะว่าการใช้บริการของโลกสังคมออนไลน์ไม่สามารถที่จะควบคุมได้ทั่วถึง ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ จึงต้องไตร่ตรองให้ดี เพียงแค่ไม่กี่นาที ก็สามารถเป็นเพื่อนของเพื่อนของอีกคนหนึ่งได้ โดยที่ไม่ต้องทำความรู้จักแบบลึกซึ้ง นั่นเป็นชนวนที่ทำให้เกิดถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ได้มีการไตร่ตรอง จึงมีเรื่องราวมากมายตามสื่อต่างๆ ไม่เว้นแต่ละวัน จึงเป็นสิ่งที่ทำให้โลกของสังคมออนไลน์นั้น มีความเชื่อถือได้น้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงบทบาทสำคัญและคุณค่าของสื่อสังคมออนไลน์จึงอยากจะศึกษาความน่าเชื่อถือของการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือของการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ทราบถึงความน่าเชื่อถือว่ามีประชาชนเชื่อถือข่าวสารบนสื่อสังคมออนไลน์มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของประชาชนในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2. เพื่อศึกษาความเชื่อถือสื่อสังคมออนไลน์ ของประชาชนในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 179,310 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 400 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ได้มาจากการใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close Question) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรเป้าหมาย จำนวน 400 คน แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบไปด้วย ความถี่ในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการเข้าใช้ ช่วงเวลาในการเข้าใช้ ถึงสถานที่ในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ รวมไปถึงด้านจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้แบบสอบถามแบบกำหนดคำตอบให้เลือก จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ความเชื่อถือสื่อสังคมออนไลน์ คำถามที่ใช้เป็นแบบมาตราลิ่มหรือระดับ (Rating Scale) เครื่องมือที่ใช้วัดการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อความน่าเชื่อถือ ใช้เลือกคำตอบมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามรูปแบบของระดับคะแนน (Rating Scale) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านผู้ส่งสาร จำนวน 6 ข้อ

2) ด้านเนื้อหา จำนวน 5 ข้อ

3) ด้านช่องทาง จำนวน 4 ข้อ

4) ด้านผู้รับสาร จำนวน 5 ข้อ

วิเคราะห์หาค่า IOC เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยค่า IOC (Index of item Objective Congruence) มีค่าระหว่าง 0.67 -1.00

วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item-total correlation มีค่าระหว่าง 0.31-0.59

วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.87

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อถือสื่อสังคมออนไลน์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของประชาชนในจังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ดังนี้

1.1. พฤติกรรมการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีความถี่ในการใช้งาน ทุกวัน ระยะเวลา 5-6 ชั่วโมงต่อวัน ช่วงเวลาที่ใช้งาน เวลา 18.01-21.00 น. สถานที่ที่ใช้งาน สื่อสังคมออนไลน์ ใช้งานที่บ้าน สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นประจำคือ Facebook อุปกรณ์สื่อสารในการเข้าใช้งานสื่อออนไลน์ คือโทรศัพท์มือถือ

1.2. พฤติกรรมการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายส่วนใหญ่จะเข้าใช้งานสื่อสังคมเพื่อ ค้นหาข้อมูล ประโยชน์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือการใช้งานง่าย/ไม่ซับซ้อน เนื้อหาที่ใช้งานคือการหาสาระความรู้ และผลกระทบในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ คือรู้สึกปวดตา ปวดหัว เมื่อยมือ ปวดไหล่ เวลาเล่นนานๆ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือบนสื่อสังคมออนไลน์ ของประชาชนในเขต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ประกอบไปด้วย

2.1 ความเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านผู้ส่งสาร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านเนื้อหา ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากได้ดังนี้ สำนักข่าวเป็นแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าแหล่งสื่อสังคมออนไลน์ ท่านกล้าซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนหรือคนรู้จักมีความสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่มีการนำเสนอบนสื่อสังคมออนไลน์ ดารา นักร้องหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงมีความสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่มีการนำเสนอบนสื่อสังคมออนไลน์ ท่านเชื่อถือโฆษณาทางสื่อสังคมออนไลน์ และท่านยอมรับเพื่อนใหม่ที่ไม่รู้จักทางสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ

2.2 ความเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านเนื้อหาในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านเนื้อหา ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากได้ดังนี้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สนใจในสื่อสังคมออนไลน์ ข้อมูลที่ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์สามารถกระตุ้นให้ท่านเกิดความต้องการที่จะแสวงหาหรือทำตาม เนื้อหาจากสื่อสังคมออนไลน์มีความน่าเชื่อถือ เมื่อมีการโพสต์ข้อความในเชิงลบทำให้ท่านขาดความเชื่อถือในเนื้อหานั้น และข้อมูลข่าวสารที่ได้จากสื่อสังคมออนไลน์เป็นการแสดงความคิดเห็นที่อาจเบี่ยงเบนจากความจริงได้ ตามลำดับ

2.3 ความเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านช่องทาง ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านช่องทาง ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากได้ดังนี้ ท่านใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลเพื่อการศึกษาหรือในการทำงาน ท่านใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อติดต่อกับเพื่อนหรือบุคคลทั่วไป ท่านค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อสังคมออนไลน์ และท่านติดตามข้อมูลข่าวสารประจำวันจากสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ

2.4 ความน่าเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านผู้รับสาร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความเชื่อถือของสื่อสังคมออนไลน์ด้านผู้รับสาร ทุกข้อมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก โดย

เรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากได้ดังนี้ ท่านสามารถนำข้อมูลจากเครือข่ายออนไลน์ไปใช้ประโยชน์ได้ ท่านใช้
วิจารณ์ญาณในการรับข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ สินค้าหรือบริการที่ท่านสั่งซื้อจากสื่อสังคมออนไลน์ตรงกับ
ความต้องการและความคาดหวังของท่าน ข้อความที่ท่านได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์มีความน่าเชื่อถือ และท่าน
มักจะไว้วางใจในคำแนะนำ ข้อความ หรือคำบรรยายของบุคคลที่ท่านชื่นชอบ ตามลำดับ แสดงผลการวิเคราะห์ดัง
ตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อถือบนสื่อสังคมออนไลน์
ของประชาชนในเขต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อถือ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.ด้านผู้ส่งสาร	3.81	0.63	มาก
2.ด้านเนื้อหา	3.65	0.74	มาก
3.ด้านช่องทาง	3.67	0.73	มาก
4.ด้านผู้รับสาร	3.73	0.79	มาก
ภาพรวม	3.72	0.72	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1.พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ส่วน
ใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้าน
โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งมีระยะเวลาเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย 5-6 ชั่วโมงต่อวัน และสื่อสังคม
ออนไลน์ที่นิยมเข้าใช้งานบ่อย คือ Facebook โดยใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อพิชชา ช่าง
ขวัญยืน (2561) ที่พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนเรศวร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุ 19 ปี และกำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้าน/หอพัก ซึ่งมีประสบการณ์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์
มากกว่า 4 ปี โดยนิสิตเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย 1-3 ชั่วโมงต่อครั้ง สื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าใช้งานบ่อย
Facebook โดยใช้ Smartphone ในการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์และใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อความเพลิดเพลิน
บันเทิง เช่น ดูคือ หนัง, ฟังเพลง, เล่นเกมออนไลน์ และสอดคล้องกับ ต้น นิลมาติ (2558) ที่พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศ
หญิง มีต่ำกว่า 20 ปี มีรายได้/รายรับต่อเดือนอยู่ระหว่าง 4,001-8,000 บาท ส่วนใหญ่ใช้บริการเครือข่ายสังคม
ออนไลน์ประเภท facebook ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์/วัน 1-5 ช่วงเวลาที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็น
ประจำระหว่างเวลา 18.00 – 24.00 น. กิจกรรมที่ทำผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด คือ สนทนากับเพื่อน/
ติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อน และไม่สอดคล้องกับ จอมใจ กักดีพินิจ (2557) ที่พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง
25-30 ปี ประกอบอาชีพพนักงาน บริษัท/ห้างร้านเอกชน มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท ผล
การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เข้าใช้บริการ
เฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด โดยใช้เวลาในการเข้าเว็บไซต์ประเภทเครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละครั้ง โดยเฉลี่ย
น้อยกว่า 30 นาที

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก เพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มี
พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้าน โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งมีระยะเวลาเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดย

เฉลี่ย 5-6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งแตกต่างจากเพศชายที่ใช้เวลาเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าเพศหญิง เนื่องจากเพศชายมีกิจกรรมที่นอกเหนือจากการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การเล่นกีฬา การออกกำลังกาย การเตะฟุตบอล เป็นต้น และสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมเข้าใช้งานบ่อย คือ Facebook ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก Facebook เป็นสื่อที่ติดอันดับของโลกรวมถึงในสังคมไทยเรา ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างมากทั้งในฐานะผู้ใช้ทั่วไปและองค์กรธุรกิจ เพราะเป็นสังคมออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้เข้าไปใช้เผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว บทความ รูปภาพ ผลงาน พบปะ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความสนใจร่วมกันและกิจกรรมอื่นๆ

2. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รูปแบบการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่ที่นิยมใช้กันมากที่สุด และบ่อยที่สุดเป็น Facebook จำนวน 361 คน ระยะเวลาในการเข้าใช้งานสื่อออนไลน์แต่ละครั้ง ใช้เวลา 5-6 ชั่วโมงต่อวัน ในช่วงเวลา 18.01-21.00 น. โดยใช้โทรศัพท์มือถือเป็นอุปกรณ์ใช้การเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ และมีวัตถุประสงค์ในการใช้คือ การค้นหาข้อมูล และการติดต่อกับแฟน เพื่อน ครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวา โฆษิตธีรชาติ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้วพบว่า ส่วนใหญ่โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้และใช้งานบ่อยที่สุดเป็น Facebook ในแต่ละวัน มีการใช้งานเฉลี่ยมากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไปในช่วงเวลาก่อนเข้านอน ส่วนใหญ่จะเป็นใช้สำหรับการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา พรหมมา (2558) ที่พบว่า ส่วนใหญ่เคยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นเพศชายมากที่สุด อายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อการสนทนา และเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook มากที่สุด มีความถี่ในการเข้าใช้บริการ 2-3 ครั้งต่อวัน มีช่วงเวลาในการใช้เวลา 16.00-17.00 น. มีระยะเวลาในการเข้าใช้บริการ 1-2 ชั่วโมง สถานที่ ที่เข้าใช้บริการคือที่ทำงาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ในการเข้าถึงบริการ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน วันละมากกว่า 5-6 ชั่วโมงต่อวัน เป็นการแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับสื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างมาก อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างยังเป็นสมาชิกของสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า 1 เว็บไซต์ โดยเป็นสมาชิกเฟซบุ๊ก (Facebook) มากที่สุด ซึ่งเป็นโซเชียลมีเดียขนาดใหญ่ ที่เชื่อมโยงผู้คนจากทั่วโลกเข้าด้วยกัน โดยกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำมากที่สุดเมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือการค้นหาข้อมูล การสนทนา (Chat) และมีการใช้โทรศัพท์มือถือเข้าสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด ทำให้ผู้คนสามารถติดต่อกันได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ผู้ใช้เฟซบุ๊ก ยังสามารถทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้เช่น การเขียนข้อความ เล่าเรื่อง ความรู้สึก แสดงความคิดเห็นเรื่องที่สนใจ โพสต์รูปภาพ โพสต์คลิปวิดีโอ เล่นเกมที่ สามารถชวนผู้อื่นมาเล่นกับเราได้ รวมไปถึงทำกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งแอปพลิเคชันดังกล่าวได้ถูกพัฒนาเข้ามาเพิ่มเติมอยู่เรื่อยๆ ด้วยเหตุนี้ Facebook จึงได้รับความนิยมไปทั่วโลก (สุธีร์ นวกุล, 2556)

3. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผลกระทบในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่จะรู้สึกปวดตา ปวดหัว เมื่อยมือ ปวดไหล่ เวลาเล่นนานๆ จำนวน 366 คน ไม่สนใจบุคคลรอบข้างและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเมื่อกำลังเล่น และทำกิจกรรมหรือพูดคุยกับคนในครอบครัวหรือเพื่อนน้อยลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ วงศ์โสภากา (2558) ที่พบว่า ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามลำดับคือ ด้านสุขภาพ ด้านการดำเนินชีวิตประจำวันและด้านการศึกษาตามลำดับ โดยผลกระทบด้านสุขภาพพบว่ามีอาการปวดตา ปวดศีรษะ เมื่อยมือ ปวดไหล่ เวลาเล่นนาน ๆ ผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน พบว่านักศึกษาเลือกใช้งานเฟซบุ๊กมากกว่าทำกิจกรรมอื่นในช่วงเวลาว่าง ทำให้ทำกิจกรรมอื่นน้อยลง มีโลกส่วนตัวสูง คุยกับคนในครอบครัวน้อยลง คนรอบข้างรู้สึกหงุดหงิด หวาดระแวง และเกิดการทะเลาะกันเนื่องจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน และผลกระทบ ด้านการศึกษา พบว่านักศึกษาทาการบ้านและงานที่รับมอบหมายต่างๆ เสร็จช้า เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการใช้งานเฟซบุ๊ก

ผลกระทบที่ตามมาพบว่านักศึกษาไม่ส่งงาน ส่งงานช้า ขาดสมาธิในการเรียน เกรดตกในบางรายวิชา ขาดสมาธิในการทำงานและการอ่านหนังสือสอบ ขาดเรียน ใช้ภาษาไม่ถูกต้องใช้คำแสลงในยุคสมัยใหม่ และสะกดคำไม่ถูกต้องตามหลักภาษา และไม่สอดคล้องกับ ทยาดพิรุณ ศุภรากรสกุล (2560) ที่พบว่าผลกระทบจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเมื่อรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออยู่คนเดียว นักเรียนมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาเพื่อนคุยหรือติดตามข้อมูลข่าวสาร

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเวลานานทำให้เกิดอาการปวดตาเนื่องจากสายตาที่จดจ่ออยู่กับหน้าจอโทรศัพท์มือถือหรือหน้าจอคอมพิวเตอร์นับตึกตลอดเวลาจึงทำให้รู้สึกปวดตาและเบลอลงไปชั่วขณะ ซึ่งเป็นเพราะ แสงสีฟ้า หรือ Blue Light จากหน้าจอโทรศัพท์มือถือและหน้าจอคอมพิวเตอร์นับตึกจึงทำให้มีอาการปวดตา สายตาล้าได้ง่าย อีกทั้งจะรู้สึกเมื่อยข้อมือ และหัวไหล่ เนื่องจากต้องเลื่อนหน้าจอขึ้นลงและต้องอยู่ในท่านั้นเป็นเวลานานๆ

4. ระดับความคิดเห็นข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อถือของประชาชนในเขต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}=3.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านผู้ส่งสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) รองลงมาคือด้านผู้รับสาร ($\bar{X}=3.73$) ด้านช่องทาง ($\bar{X}=3.67$) และด้านเนื้อหา ($\bar{X}=3.65$) ตามลำดับ สอดคล้องกับ รุจิเรข รัศมีจาดุรงค์ (2554) ที่พบว่า ผู้ใช้ข้อมูลข่าวสารประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหาของข่าวการแนะนำผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางในเว็บไซต์จับตาคอมในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับ ปรีณดา เรืองศักดิ์(2561) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อถือในข่าวบันเทิงด้านแหล่งข้อมูลและด้านเนื้อหาข่าว ระดับปานกลาง อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความเชื่อถือในข่าวบันเทิงที่น่าเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน ชนิดของสื่อ ระยะเวลา และเนื้อหาที่เปิดรับต่างกันมีความเชื่อถือในข่าวบันเทิงที่น่าเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกันทั้งนี้คนอายุน้อยมักมองโลกในแง่ดีกว่าคนอายุมาก และไม่สอดคล้องกับ วัฒนีย์ ภูวทิศ (2560) ที่พบว่า ผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก กูเกิลพลัส และทวิตเตอร์ เพื่อหาเบาะแสของข่าว รายงานข่าวสาร สร้างเครือข่ายในชุมชนออนไลน์และแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในประเด็นสาธารณะ ซึ่งผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่ระบุความน่าเชื่อถือของข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง เพราะข้อมูลไม่ได้ผ่านการตรวจสอบจากกองบรรณาธิการข่าวทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลทั้งหมดไปใช้ได้ทันที จึงต้องตรวจสอบด้วยการส่งผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ข่าวหรือวิเคราะห์ข้อมูลในออนไลน์ว่ามีบริบทแวดล้อมที่เป็นการสร้างข้อมูลขึ้นเอง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือด้านผู้ส่งสารผู้ในระดับมากกว่าผู้รับสารเนื่องจาก ผู้ส่งสาร เป็นแหล่งกำเนิดของเนื้อหาข่าวสาร แล้วส่งสารไปยังผู้อื่นด้วยวิธีการหนึ่ง ซึ่งผ่านช่องทางการสื่อสารโดยวิธีการหลายวิธี เช่น การพูด การเขียน การแสดงท่าทาง การใช้สัญลักษณ์ การใช้เครื่องหมายหรือรหัสต่างๆ จากการส่งข่าวสารของผู้ส่งสาร เนื้อหาของข่าวสารอาจมีการบิดเบือนต่างไปจากข้อเท็จจริง จึงทำให้ผู้รับสาร อาจจะได้รับข้อมูลที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ หรือมีความน่าเชื่อถือน้อยไปจากผู้ส่งสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้และความเชื่อถือสื่อสังคมออนไลน์ ของประชาชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการใช้งานทุกวัน วันละ 5-6 ชั่วโมงต่อวัน ช่วงเวลาที่ใช้งาน เวลา 18.01-21.00 น. ใช้ผ่าน Facebook ดังนั้นผู้ประกอบการ

ธุรกิจ เช่น ธุรกิจออนไลน์ สามารถนำผลวิจัยไปปรับใช้ ในด้านช่องทางการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าโดยใช้ Facebook เป็นช่องทางในการเข้าถึง และควรอยู่ในช่วงเวลา 18.01-21.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงที่ประชาชนใช้งานมากที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวม คือรู้สึกปวดตา ปวดหัว เมื่อยมือ ปวดไหล่ เวลาเล่นนานๆ หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในด้านสุขภาพของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ควรมีการส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชน มีวิจารณญาณในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และมีระยะเวลาที่ใช้งานในแต่ละครั้งไม่มากเกินไป เพื่อให้ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งควรมีการจัดบริการด้านสุขภาพให้กับประชาชน เช่น การตรวจวัดค่าสายตา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ เป็นการที่ใช้แบบสอบถามออนไลน์ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากความแปรปรวนของข้อมูล ในการแจกแบบสอบถามครั้งต่อไปควรมีการแจกแบบสอบถามในพื้นที่ด้วย เพื่อที่จะได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นกลุ่มคนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่อยู่ในเขต อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น โดยอาจเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้นเพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบความแตกต่าง
3. การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการทำวิจัยเชิงปริมาณ ให้ข้อมูลในเชิงตัวเลขเพื่อนำมาวิเคราะห์ในเชิงสถิติ ดังนั้น การทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ เช่น การทำ Focus Group การสัมภาษณ์เจาะลึก (In – dept Interview) ในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อที่จะทราบถึงการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้อย่างละเอียดมากขึ้น
4. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องที่มีลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา วางแผน และพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จอมใจ ภักดีพิณี. (2014). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) ของคนวัยทำงาน ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 10(1), 239-247.
- ต้น นิลมาติและวิโรจน์ มโนไพโมกษ์ (2015). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน. (Factors Affecting of Behavior Stickiness the Online Social Network Usage of Undergraduate Student Kasetsart University Bangkokhen Campus). Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies, 4(1).
- ทิวา โฆษิตธีรชาติและชิตพล ชัยมะดัน. (2558). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว. นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปรินดา เริงศักดิ์. (2018). ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความเชื่อถือในข่าวบนเททิงที่นำเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของ ประชาชนใน เขตกรุงเทพมหานคร. FEU Academic Review, 12(1), 110-110.
- พรพรรณ จันทร์แดง. (2016). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา. Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao, 4(2), 44-54.

- เพ็ญพนอ พ่วงแพ. (2016). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักศึกษา
วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. Veridian E-Journal, Silpakorn University
(Humanities, Social Sciences and arts), 9(2), 946-956.
- ภูวทิศ, & วัฒน. (2017). ผู้สื่อข่าวกับการใช้ประโยชน์และความน่าเชื่อถือของข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อ
รายงาน ข่าวสาร. (JOURNALISTS WITH USEFULNESS AND CREDITBILITY OF INFORMATION
IN ONLINE SOCIAL MEDIA FOR NEWS REPORTING). Srinakharinwirot Research and
Development (Journal of Humanities and Social Sciences), 9(17), 135-144.
- สุกัญญา พรพหมา, & เพ็ญพันธ์ เพชรคร. (2014). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของพนักงานเทศบาล
ตำบล ใน เขตอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู. (Behaviors in Using Social Network by
Offi cial Servants Municipality Sibunrueang District Nongbualamphu Province). Journal of
Information Science, 32(1), 72-83.
- สุธีร์ นวกุล. (2556). ออกแบบและสร้างเว็บไซต์ด้วย Dreamweaver CS6. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต, รัตนา บุญญาเศวต, ปัญญา อีระวิทย์เลิศ (2556) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ
บูรณาการ.วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา,ปีที่ 7(ฉบับที่ 2), หน้า 60-65.
- หทัยรัตน์ หล่อศรี, & วิเชียร มันแหล. (2018). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัย ราชภัฏ นครศรีธรรมราช. Walailak Procedia, 2018(1), ss234-ss234.
- หยาดพิรุณ ศุภรากรสกุล. (2017). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และผลกระทบต่อนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี,
8(2), 53-71.
- อพัชชา ช่างขวัญยืน. (2019). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของ
นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 16(1), 188-197.
- Nillamath,T.,& Manopimoke, W. (2015). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมติดการ ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของ
นิสิต ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน. (Factors Affecting of Behavior Stickiness
the Online Social Network Usage of Undergraduate Student Kasetsart University Bangkhen Campus).
Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies, 4(1).